

TELEGRAPHUL ROMAN.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foiei pe afara la c. r. poste, cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expediție. Pretiul prenumerării pentru Sabiu este pe anu 7 fl. v. a. pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

Nr. 86. ANULU XVIII.

Sabiu, în 29 Octombrie (10 Noemv.) 1870.

Invitat

la prenumeratia pentru protocolul congresului naționalu bisericescu al românilor de religiunea gr. or. din Transilvania, Banatu și Ungaria tinențu în 1 Octobre și următorile dile ale anului 1870. Pretiul unui exemplariu e 1 fl. val. austr.

Timpul prenumeratii dura pâna la 1-lea Ianuarie 1871, și colectantii sunt rugati a inainta banii de prenumeratia pâna la sorocul prefisut, căci altecum nu se voru socoti de bani de prenumeratia.

Directiunea tipografiei archidiecesane

Domnilor prenumeranti se aproponte după douăzeci de prenumeranti căte unu exemplariu gratis.

Dela Congresu.

In siedint'a a XIII dupa cetirea și autenticarea protocolului siedintei a XII Presidiului prezentea renunțarea în scrisu a parintelui Zacharia Boiu dela oficiu de membru suplinitoru al senatului scolasticu metropolitanu.

Deputatulu Vincentiu Babesiu amintesce, ca deputatulu Ioanu Popoviciu inca a renuntat, dela oficiu de membru al senatului episcopal metropolitanu, și-a motivat insa renunțarea, iera a parintelui Zacharia Boiu nu e motivata, deci propune că acea renunțare sa nu se primesca.

Propunerea acăstă e sprințita de deputatulu Sigismundu Borlea și Nicolau Gaetanu și Alexandru Mocioni. Contra propunerii vorbescu deputatii Nicolau Popa și Lazaru Ionescu.

Punendu-se la votu propunerea amintita se primește. Iera in locul deputatului Ioanu Popoviciu alesu in senatul episcopal metropolitanu, constatata fiindu ruden'a densului cu dep. Iacobu Popoviciu alesu in senatul strinsu bisericescu, se decide a se face alegere nouă.

Presidiul prezentea mai multe plănsori asupra protopresbiterului și deputatului congresual din dieces'a Caransebeșului Ioanu P. Seimanu, și anume: din partea a doi locuitori din Macedonia, a mai multor locuitori din Ohaba, a doi locuitori (epitropi) din Petromanu, a doi locuitori din Cebza și din partea mai multor preoți din protopiatul Ciacovei.

Se transpun la comisiunea petitionaria.

Deputatulu Ioanu Lengeru face urmatorea propunere:

Luându in consideratiune, ca feliul ritualului bisericescu in nici o comună nu este uniformu, ci ea intr'o comună se execuțea mai cu pompa, decât in ceealalta,

Luându in consideratiune, ca și acestu momentu este calificat de a se adăuga vadi'a preoțimii in acele comune unde se execuțea cu mai puțina pompa:

Subscrisulu rōga pre inaltulu presidu de a asternă acăstă propunere sinodului episcopalui spre regulare.

P. Episcopu Ioanu Popașu e de parere, ca de ore ce nu se aduce nici unu casu specialu spre sprințirea acestei propunerii, aceea sa nu se primește. Deputatulu Ioanu Branu de Lemeni inca e de acăstă parere. Presidiul face observarea ca preoții suntu obligati toti a seversi servitiele dumnediescii dupa „liturgiconu“, care fiindu o normă generale, nu se mai potu dă instrucțiuni speciale. Urma punendu-se la votu propunerea se reșpta.

Deputatulu Ioanu Lengeru propune:

Luându in consideratiune, ca portulu preoțimii in reverenda este o impregurare, menita de a steni respectu in inimile creștinilor; luându in consideratiune, ca feliul de ocupaciu, a preoțimii noastre, precum și starea materiala a densei nu-i concedu a considera prescrierea bisericescă de a se portă totude-un'a in reverenda, asi că se nu va teme demnitatea bisericiei și chiar a individualităției sele că preotu: subscrisulu rōga pre inaltulu sinodul episcopalui a regulă portulu reverendilor, asi că preoțimia, numai cându este in servit, se fia indatorata a se infatisa in reverenda, iera la din contra sa-i fia concesu a se purta civilo.

Deputatulu Branu de Lemeni e de parere ca de ore ce propunerea acăstă învolva o cestune de disciplina, congresulu sa nu o ia in pertractare și sa se trăca la ordinea dilei. Deputatulu Elia Macelariu sustine ca, de către preoțimia noastră aru fi într'o stare materiala mai favorabila in adeveru aru fi de dorit că preoții sa umble totu in reverendi; insa din consideratiunea stării actuale in care se află preoțimia noastră, e pentru propunere. Deputatulu Vincentiu Babesiu asemenea e pentru propunere. Presidiul arata ca venindu in Transilvania a fostu din mai multe părți provocat de a stării că preoțimia sa se pōte imbrăcată mai cuviinciosu, și prin sfaturi cu graiul si in scrisu, i-a succesu a face in privint'a acăstă stată, incătu astădi prea pucini suntu intre preoți cari la infatiosări oficiose si in oficiu preste totu sa nu ambe in reverendi. Arata mai departe ca ordinaciunile esmise in privint'a acăstă nu indatorăza pre preoți a merge si la lero in reverendi. Deputatulu Georgiu Ioanoviciu părținesce propunerea deputatului Branu de Lemeni a se trece la ordinea dilei, ceea ce se si intempla.

Deputatulu Iacobu Popoviciu face urmatorea propunere:

Considerându, cum ca spre mare dauna a bisericel noastre, unitil, in contra legilor sustinute a patriei din anul 1848, au ocupat mai multe sesiuni, biserice și scole dela biserică noastră, f-mi iau libertate a face urmatorea propunere de concluzu:

1. sa bine-voiesca maritulu congresu a decide, a recomandă sinodelor eparchical, că compunendu o consignație despre tote realitățile ocupate de unitii dela biserică noastră, sa substernă acăstă consignație celui mai deaprope congresu naționalu bisericescu, carele apoi sa mijlocescă la inaltele locuri a recăstigă aceste realități ale bisericii noastre;

2. pentru evitarea pericolului de a potă si mai departe streinii a ocupă bunurile bisericiei noastre, sa mijlocescă maritulu congresu, că tote realitățile bisericiei noastre sa se prescrie in carte fundația, că realități bisericesci, iera nu parochiale.

In privint'a acestei propunerii se decide ca se va pune la timpulu seu la ordinea dilei.

Deputatulu Vasilie Popoviciu face o propunere, carea se transpus la comisiunea, pentru regularea parochielor.

Deputatulu Georgiu Popa da celire referatului comisiunii scolastice constatoriu din 80 §.

Presidiul dupa cetirea acestui referat pune intrebarea: de către acestu referat e sa se ia acum său alta-data in desbatere? Deputatulu Vincentiu Babesiu e pentru de a se pune acum la ordinea dilei. Presidiul asemenea sustine a se luă acum inainte operatulu acesta, si dechiarându-se congresulu in directiunea acăstă se deschide desbatere generale asupra acestui operat. Referintele Georgiu Popa raportă ca operatulu ce s'a fostu elaborat la congresulu din 1868 si care sa trans-

ru provinciale din Monarchia pe anu anu 8 fl. era pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si teri straine pe anu 13 pe 1/2 anu. 6 fl v. a.

Inseratole se platește pentru intia ora cu 7. cr. si rul, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si pentru a treia repetite cu 3 1/2 cr. v. a.

pusu comisiunii, acăstă neafăndulu coresponditoru impregurările de astăzi, ce s'au modificat prin legea de instrucțiune publica facuta in diet'a tieri la anul 1 68, nu l'a putut luă de basea pentru desbaterele sele. Adăuge mai departe ca comisiunea la elaborarea acestui operat a fostu că si constrinsa prin relațiile externe create prin legislația tieri. Încătu pentru cuprinsulu operatului, acel'a se estinde numai asupra partiei administrative a scăelor —, remanendu a se face instrucțiunile in sinodele eparchical.

Deputatulu Vincentiu Babesiu recunoște necesitatea si e de parere ca, in acestu operat facandu-se unele modificări, sa se primește fără desbatere speciala; nu aru vrea insa a se introduce de acă legă ci sa se recomende numai că instrucțiune pentru sinodele eparchical si după ce se va desbată acolo sa se pertracteze definitiv in congresulu celu mai deaproape. Deputatulu Elia Macelariu e de parere ca, de ore ce lipsesc acum timpulu de a se luă in desbatere, operatul comisiunii sa se primește en bloc că lege provisoria pentru întreg'a metropolia. Deputatulu Georgiu Ioanoviciu face obserarea, ca de către acestu operat s'arū primi si că lege provisoria, va trebui sa se substernă regimului spre intarire; dintr-alte e de parerea deputatului Vincentiu Babesiu. Deputatulu Nicolau Gaetanu inca părținesce propunerea acăstă. Parintele eppu Ioanu Popașu face observare ca nu se pote impune consistoriile de a pune in lucrat acestu operat, de ore ce elu contiene lucruri cari depindu in parte si dela comun'a autonomă. Deputatulu Vincentiu Babesiu i-si formulă propunerea in modulu urmatoriu: congresulu avandu in vedere restringerile ce i le impune in acestu obiectu legea tieri; si in angustul acestor restringeri, considerându proiectul propus de comisiune de unica posibilă, că pre atare din indemnului necesităței pre urginte 'lu primește spre a-lu recomandă sinodelor eparchical, că sa-lu introduca conformu impregurările din fia-care eparchia; iera votarea unei legi definitive in aceasta materia o sustine pentru impregurări mai favorabile.

Dându-se cuventul din urma referintei, acăstă sustine ca aru si bine că proiectul sa nu se mai indepte dela sinodu la altul, ci sa se pună provisoriu in lucrat. Presidiul face urmatorea propunere: Congresulu primește provisoriu proiectul comisionalul despre unu regulamentu in privint'a regulării investimentulu si 'lu recomanda sinodelor eparchical spre a-lu pune in lucrat si a referă apoi congresului despre vitalitatea acestui proiectu.

Punendu-se la votu mai întâi propunerea deputatului Vincentiu Babesiu, aceea se respinge. Apoi se pune la votu propunerea presidiului, carea se primește.

Dupa acestea se primește proiectul comisiunii fără desbatere specială. Totu asiă s'a primitu proiectul pentru arondarea protopresbiterelor. In fine se continua referatul comis. petiunarie.

Dupa unele amenunte propune Macelariu programarea siedintelor congresual. G. Ioanoviciu se declara pentru incheierea sessionei, din considerație, ca de către se va areta vre-o necesitate congresulu se pote convoca ierasi. Dupa o desbatere mai indelunga se primește incheierea siedintelor. Se alege unu membru ord. din clerus pentru senatul episcopal in persoana dep. Nicol. Andreevici. Cu acesta siedintia se termina.

Sa ceteam cu totii.

Lucrul cîmpului si sesonul băilor s'a terminat. Noptile cele lungi au sosit. Ce e de facut? In ceteală si orasie se voru incepe seratele seu soirelele, după

terminulu francesu, său altă petreceri, la tiéra, adecă pre sate se voru incepe sieditorile pentru generatinea viitorului. Ceia-lalta parte mai intréga siede fără soirele și fără sieditori, dura siede și petrece tempulu facendu — nimic'a, în credinția, ca de aceea a intunecatu Ddieu asiá de multu din cele 24 ore, pentru că sa le dormim.

Nu suntemu contra petrecerilor, precătu ele suntu o recreare a puterilor spirituali, dura nu ne multiamesce nici decum cându vedem ca recrearea acéstă merge in infinitu și devine un periculu pentru intelectualitatea nostra. Nu suntemu contra recrearilor corporali, numai acele sa fia mesurate de asiá incântu sa nu devina o langedire letargiosă, cărei sa urmeze amortire.

Recreatiunea dealtmintrea nu se face numai prin petreceri de cari sa ne scăta, pre vre-o căte-va momente, din sirulu grigilorn casnice, familiare, de afaceri etc. și sa ne pună in sinulu lumii celei fără de margini, a nimic'a-cugetări; ci ea se poate face și déca convenim spre a adună materialu nou de cunoștinție pentru afacerile nostre de ori ce natura.

Iutiél'a aburului și a electricităției a iutită și viața ómenilor in ceea ce privesc desvoltarea loru. Desvoltarea nu se poate face fără de a tinené pasu la totu ce se intemplă pre terenurile dife-ritilor rami ai vietiei sociali. Nu va fi unu peccat dura, cându urechile nostre, in cetăti, voru fi ocupate numai cu sunetele musicei și a melodielor risipitorie de grigi, ochii nostri se voru delecta numai la tioletele cele plăcute, și ceriul gurei nostre se va udă de o bere buna, vinu bunu?

La tiéra? Aci sa cautămu să nu se nepustescă tinerimea nostra și de aci incolo că in trecutu, incântu partea femeiasca sa și petreca serile cu ocupatiune, la parere serioasa și de căstigu pentru casa, in adeveru insa plina de periculu pentru moralitatea și viitorul familiei poporului; tiéra junimea barbatesca sa umble din sieditorie in sieditorie ajutându-se cu ceealalta imprumutat la dedarea cu fapte nemoralu, din cari urmează in fine incepaturile crimedelor, precum: furu, adulteriu etc.

Din impregiurările aceste atinse numai că in trecutu va vedea ori cine, ca avemu lipsa a face unele indreptări in viața nostra sociale. O! déca ne voru audi tribunii plebei, cari apera asiá de cu focu pre poporulu „insultatul“, voru radică de siguru o piatră și asupr'a nostra. Dara acesta e grea de aflat, de radicatu și de aruncatu; ea in urm'a greutăției sele aru putea căde asupr'ale și i-ară valamă. E mai usioru dura o mâna de tierina aruncata in ochi acelora ce aru trebuil sa véda și alta de tina asupr'a insultatorilor că se remâna maculati. Acesta o cere spiritulu de popularitate modernă.

Autoritățile nostre bisericcesc și scolare au facutu dispuseiuni, că fără de tempulu servitiului

Ddiescu in dumineci și serbatori sa se tienă cathezări și afara de óre de scăla de preste sepmâna se fia óre de scăla de repetițiune și de dumineca. Prin aceste e déjà indigitatu ceea ce vremu noi sa dicem. Cu durere trebuie sa marturisim că pre putiene locuri sa urmează după cum dispună autoritățile noastre bisericcesc și scolare. Si noi pre lângă acestei mai avem inca și alte lipse!

Cari? In alte tieri și acum la noi in tiéra alte natiuni, nu se mai ajungu nici cu scolile de repetițiune și de dumineca. Alte natiuni au literaturi mai mari, literaturi, cari cuprindu totu felul de miscamente pre terenul scientific, artistic, industrial, economic și pre lângă aceste totu mai astă de lipsa inca a se adună și a ascultă prelegeri despre diferite obiecte.

E mare minune! Altii nu se ajungu cu insti-tutele loru cele multe. Noue, celu putienu unor'ne paru și din cele putiene, unele de prisosu.

Si prin prelegeri de aceste s'aru suplini pentru unu ceea ce s'a neglesu din vin'a loru său a parentilor loru, pentru altii iéra si aru mai fi o ster-nire de interesu, către totu ce cuprindu poporul prin cuventul carte și s'aru sporă individii cari sa scie ceci. Inainte de tôte, ceea ce se scrie, multu potienu, și in literatur'a nostra și de barbatii nostri, folositoru pentru poporu, aru veni la cunoștința multimei, incântu amu puté dice cu óre-si care cu-ventu ca cetim cu totii.

Avantajurile procederei acestei aru și mari in tôte privintiele.*)

Eveneminte politice.

Lupt'a pentru complanare, este purtată de cătra partidele din Ungaria cu aceea-si vîtate, cu carea se purtă decâtă partide cu ani înainte. Tisza au facutu propunere, carea tintesce la erigerea unei armate ungurescă independente. Din propunerea acéstă, carea dealtmintrea a aparutu in forma de articulu și in „Ellenor“, se temu unii ómeni ca momentul este aci, cându steng'a va incepe a combată pactul ce legă astădi jometătile imperiului.

In septembra trecuta s'a desvalită monumen-tul celoru esecutati la 1849. Cu ocasiunea acé-stă Vida c'i, carele ore sianse de a deveni primariu in Pest'a, au vorbitu despre libertate egali-tate și fratițate, dura nu și a uitatu a rapedi și vr'o căte-va lovitură aspre și asupr'a pactului dualistie intre Ungaria și Cislaitania.

Incheerea cuventării fu unu apelu la spiritulu protectoru alui Koszuth.

„La garde meurt, mais ne rend pas“, (Gard'a mōre, inse nu se da) asiá dicea gard'a lui Na-

*) Intrerupemus de a ne desfasură ideile in privintea acéstă mai departe pentru ca amu intielesu ca aici la noi să facutu unu inceputu in privintea acéstă din partea unui Domn.

poleonu I, cea a lui Napoleonu III se vede ca a socotită sa facă altu felu, și la Metz, de să in nu-meru de 150 mi cu mii de tunuri și in fortaretă a cea mai tare din lume s'a predatu, o calamitate mare prr francesi pentru ca după ce perdu tôte intari-turile un'a după altă și inca după cum se dice prin tradări, partidele ingreuna pregatirea mai de parte spre aperare.

Ora de a-mare 25 Octombrie.

(†) Nicolau Jig'a, neguilitoriu acolo in locu. Clitoru alu mai multora Biserici ortodoxe, cetătiu alesu, fondatoru alu Alumneului, ce pôrta numele lui, și decorat cu crucea de auru pentru merite, — repausă la 12 óre nótpea. Fiai tierină usioră și memor'a eterna. — Ne rugămu a ni se impartăsi biografi'a acestui barbatu raru in natiunea și biserică nostra.

Diet'a Ungariei.

Presiedintele Somssich redeschide siedintăa casei ablegatilor din 31 Octombrie la 10 óre. De fată au fostu ministrii: Andrássy, Kerkapoly, Eötvös, Horváth, Gorové, Szlavay.

Protocolul siedintieci trecute se autentica. Presiedintele anuncia ca deputati Ac. Kalay și M. Kemény si-au presintat mandatele. Se transpunu comisiunile verificatoare. Deputatul Dr. Gustav Lindner si-a depus mandatul pentru denumirea sea de directore alu Academiei de drepturi din Sabiu. Se va face alegere nouă.

Mai mulți deputati ascernu petiții, care se transpunu comisiunici respectivo.

Notariul publica rezultatul alegerei facute in siedintăa trecuta pentru comisiunea de 25 spre prefizarea numerului și resiedintelor judecătorielor de prim'a instantia. Se alesera deputatii, cari steng'a și drépt'a in contilegere ia pusu pre list'a candidatilor.

Ministrul de finanțe Kerbapolu ascerne societăa finală pentru 1868.

Amintim aici numai atâtă ca societăa finală ne descopere unu prisosu de 5,600,000 fl.

La ordinea dilei sta proiectul de conclusu alui E. Simonyi, privitoru la politic'a monar-chiei facia cu beligerantii. Proiectul se cletesce.

E. Simonyi si motivéza proiectul prin o cuventare lungă și dice intre altele, ca speră ca cas'a și regimulu nu va considera proiectul din punctu de vedere de partita. Dupa aceea face re-flessiuni la erumperea resbelului. Elu e convinsu, ca nu candidatura coronei spaniole a festu caușa resbelului. Caus'a resbelului a fostu cu totul altă. Domnirea imperatului Napoleonu, pre care vorbi-toriulu o descrie in cele mai negre colori, a in-

FOLIÓRA. *)

Unu visu ciudatu.

Eră intr'un'a din acele nopti de trude, de cări au trecutu atâtea, de trei luni incóce, toti cei ce preferă imperiului sabie și alu tunului, domnirea păciei și a artilor.

Dupa ce mi-amu scursu tôte lacrimile din ochi și din anima, asupr'a celui mai mare desastru ce a lovitu veri o data pre unu poporul ilustru și gloriosu intre tôte, dormitam intristat, și simtiém ca mi apesa pre pleope unulu din acele somnuri grele pre cari le infiòra visiunile apocaliptice.

Intr'adeveru, indată me credință transportat in veșful unei cathedrale, inalta că o piramidă, și de pre a cărei culme privirea imbracisă unu horizont imensu. Lun'a despărea la Occidentu că o corabia in flacări care se afunda; stelele palide său sângerose pareau ca și preumbila spre pamentu pri-viri amortite. Ici și colo, pre nesce nuori sinistri, se desemnă tablouri fuginde, său apareau și des-parău cu repediciune de verteju figurile cele mai fantastice.

Erau legioni fără numeru ce se rostogoleau unele preste altele in midilocul unui oceanu de fulgere cu nesce formidabile scomote de trasnite;

*) D. A. Roques ne tramite următorulu articulu carui ne grabimă a-i face locu in colonele noastre.

Red. „Tr. Carp.“

apoi ploau resboinici ale căroru membre risipite pareau ca alergu unele dupre altele printre spatiu. Nisce odori gretiose de sânge infectă aerulu. Mi lasau ochii in josu, și vedeu pre o câmpie fără margini ce se intindea înainte-mi parale largi rosie, cari se perdeau in florii, ale căroru valuri unulu preste altul aduceau pluta cadavre. Chiar și campia eră acoperita tôte, aci de morti și de murindii, aci de resboinici furiosi ce se luptau corpora corporu; stringendu-se cu desperare, său cavaleri cari calari pre cai, ale căroru picioare pareau ca abiă atingu pamentul, d'au tircóle prin cercuri de focu invertindu in mâne crâmpes de sabie. Din inaltimiile dealurilor porneau neintreruptu, că din nesce cratere nesfersite, mii de trasnite cari mergeau de departe spre a inmultit terorea și macelulu.

Si gemetele, sughitorile, blastemele, strigările de mania și de triumfu ce osiau din acesta tempesta infernală, faceau in spatiu unu concertu capabile sa inspiamente pre chiaru angelulu spaimei. Acéstă dură numai căte-va minute pôte; insa mi se paru lungu că eternitatea, statu imi era de ape-satu peptulu de truda! In fine scenă se schimbă si vediu si-egori longi de soldati desarmati, terându-se cu capulu in josu, doborții de ostenă și de fome, pre drumuri necunoscute sub baionetele altor soldati ce insultau nenorocirea loru și li lovău fără milă, cându cadă de sfersiela și de obosela. Cu tôte acéstă de cealalta parte a acestei lamen-table scene, unu corona-pórta, a căruj diadima-jace in noroi, isi predă cu neomenia spad'a, in locu de ase serví cu dens'a pentru că sa móra său

sa scape! Si pamentul celu tienă tresărea de ru-sine la acesta vedere, și curtenii ce-i mai remanea se consultau din ochi spre a sci déca trebuie sa pedepsescă la minutu acéstă nemai pomenită lasitate.

Si o mare figura, intocmai că imaginea unei mari natiuni care urmase cu o privire fiorosă tôte peripetieele acestei drame teribile, se acoperi din crescutu pâna in talpe cu unu imensu velu negru și se impletea pre piciore, scotiendu unu asiá durerosu gemătu, in cătu pamentulu, și aerulu, și ceriulu se miscara, și trud'a me desceptă.

O sudore rece mi coprinse tôte membrele; dintii mi clintiane, mi se facuse parulu maciuca, lacrime ardetoare imi curgeau din ochi, respira-tinea mi era oprita in sughituri, și inim'a mea batea sa-mi sparga peptulu. Voi sa strigă, déra limb'a imi era legată, și nu putui articola nici unu sunetu. Me simtiu amortită și me aflam in aceea stare ciudata, cându puterea magnetica cu-funda pre aceia pre cari ii inveluie in miraculosul seu fluidu.

O nouă scena și mai prodigiosa decâtă cea mai dintâi se oferă ochiloru mei, căroru o putere ne-cunoscute le dedea facultatea vederei fără obstaculu printre spatiuri fără margine.

Mi se parea ca amu aripi și ca planamu in-trunu aeru de o transparentia luminosă. Unu oras, pre care lu recunoscuiu indata dreptu regin'a ce-tătilor, cetatea săntă a artilor și a minunelor loru, se radica de parte, cu totul străucindă de

giositu națională franceză. Deci vedîndu imperatul ca și-a perdu tota increderea națională și ca nu mai poate mai departe subjugă spiritele, voi să detragă atâtuna tierei dela afacerile interne și spre acestu scopu să servescă unu resbelu. A fostu politică imperiului că Francia să fie incunghiorată numai de state mici, nepotnice. De aceea voi să impede unitatea germană și a provocatu Germania la resbelu. Provocarea acăstă e și remâne o crima. Vorbito îl e convinsu, ca deca în Ungaria cercurile competente aru si fostu pentru resbelu, Ungaria aru si intrevenit pentru dreptul atacatu alu Germaniei și nu pentru Francia. De ore ce inse poterile ambilor contrari a fostu egale, a preferit Ungaria a observă neutralitatea. Simpathie Unghariei au fostu la inceputul resbelului pentru Germania. Era cu nepotintia a nu sympathisă cu o nație, căreia să a impus resbelul și a căru rege a declarat prin o proclamație solenă ca nu se va luptă contră naționalei franceze ci contra imperatului și regimului ei.

Inse regele n'a lucratu conformu acestei proclamații. Astădi se pôrta resbelu numai contră naționalei. Dilele dela Saarbrück, Wörth, Weisenburgu, Rezonville, Gravelotte, Mars-la-Tours, Sedan, capitularea Strassburgului și Metzului a implinitu ori ce dorintia, care poate avea o nație beligerantă. Astădi Prussia declară frâncu ca voiesce a cucerii, deremă, ca voiesce anexare Elsaszului și Lotaringiei.

In secolulu suveranităției poporilor inse nu este iertat a anesă unu teritoriu fără inviorea locuitorilor lui. Prussia nu voiesce a tineea comto de inviorea locuitorilor anexandi.

Prin acăstă se restaură unu principiu, care produce cei mai mari pericoli pentru libertatea și severanitatea poporilor. Vorbito îl aru impedecă acăstă și doresce deci intervenția poterilor neutrale. Densulu röga inca odată casă pentru primirea proiectului seu de conclusu de ore ce prin elu e garantata in modu egală atâtă unitatea germană câtă și integritatea Franției.

Dupa ce contele Andrássy prin o vorbire declară ca nu este causa a ei din neutralitate se pune cestiu la votu și se respinge cu majoritate mare.

La ordinea dilei urmăză proiectulu de conclusu a lui Tisza, relativ la desfacerea armatei ungurești din armată austro-ungureșca. Dupa o scurtă desbatere se respinge și proiectul lui Tisza cu o majoritate de 57 voturi.

Urmăză proiectulu de conclusu a lui Irányi privitoriu la abrogarea legilor din 1867.

Casă respinge și desbaterea acestui proiect; pentru primire votara stengă intréga.

Incheerea siedintei la $1\frac{1}{2}$ ore.

Se cetește în făia „Aurora“ Craiovei : Politică rusă a jurnalului „Secolul“

Dera ce sa dicem? Pote în locul acelui riu Lethe, se fia altu riu locitoru cu unde de aur, in care sa se moie patriotii, că sa pierdă memorii a torturilor tieri loru: Pote si riu Pactolul!

S'a bagat de séma ca jurnalul „Secolul“ mirăsa a muscalu, si putem dice ca nu numai mirăsa a muscalu, dera este organu muscalescu. Prin articululu Situația, din nr. 31, dice ca opinionea sea în privind Russia difera de a bărbatilor celor mai luminati ai României, pre cătu difera albula de negru; ca in politică imperatorul Nicolae nu vede nici o tendenție de cucerire in privindă Orientului, si ca politică lui Alexandru este liberală, nedându nici unu semn in politică marilor imperatru, ca elu voiesce sa cucerescă in Orientu, si afirma, onorabilulu jurnal, ca acăsta politica a lui Aleșandru este sincera. Pre urma ne spune marii politici, marii patrioti, marii români dela acelui jurnal, ca prin caderea Franției, factorii continentali, renunță Germania și Russia: si factorii marimi Englitară și Americă. Factorii continentali se voru măntine unulu pre altulu in justă limite; ca Germania, neavandu fortă suficiente ya dă mâna cu Austria, si ca o strengă legătura a Austriei cu Germania este dejă săptu implitu; ca prin urmare Russiei nu-i remâne decât o actione: actiunea fratilor ei din Orient; a protegea pre Serbiă, si-si atrage pre România, si a face sa lucescă o radia de speranță grecilor; ca pre acestu terim Russiă este neinvinsă, si ea va sdobi si puterile multiple ale Germaniei, si lacrimă brutale a ungurilor, si tirană impotentă a turilor. In fine, ilustrii români si marii patrioti resumă astfel: „Politica tienută de Aleșandru II, ne face sa credem ca elu a intilesu odevrată situație a lucrurilor, si datoriă ce-i impune atâtă necesitate interne ale Russiei, cătu si nobilă tendință ce elu nutresce poate de a elibera Orientul.“

Iată dera pentru ce emiseră opiniunea noastră, ca jurnalul acăstă este organu rusescu, fiindu ca insa-si spune ca politică sea nu este română, ducându: „ca ea difera de a celor mai luminati barbati ai României, in toamă cum difera negrul din alb.“

Noi felicităm pre cei dela acelui jurnal ca ne spuna neted, ca politică și credințele dumnealor nu suntu ale românilor. Dera de unde si pâna unde toamă astădi vine „Secolul“ a ne spune ca Aleșandru este liberală, si voiesce a elibera pre fratii sei din Orient? Nu cum-va, că sa calmizeze pre români si pre Europa despre inarmările intenții ale Russiei, pre cari le denuncie jurnalistică si despre cari „Aurora“ s'a ocupat adesea? Articolul mentionatului jurnal „Secolul“, este des-

tul de elocventu că sa facă pre români a intellegeră, cine suntu, de unde vinu si a cui treba facă cei dela acelui jurnal. Noi n'avem decetă sa le multiamu pentru sinceritate cu cari ne spunu, „ca politică si credințele dumnealor, nu suntu ale românilor.“

A dice, a propagă si a afirmă jurnalul „Secolul“, ca Imperatorele Nicolae, n'a avut nici o intenție de cucerire, a uită jurnalul „Secolul“ espatriarea mitropolitului Grigorie si altor români patrioti, cari s'au impropositu la aditionarea proiectului ce ne luă autonomia; a uită „Secolul“, ca Imperatorele Nicolae, în anul 1849, desarmă pre totu românilu din România, si totă armelor poporului adunându din tiéra le facă piramida si le dăde focu, a uită „Secolul“ ca după ce ne desarma in locul armelor distruse prin focu ne dăde ferele, inchisorile si ecclisulu prin Russiă ortodoxă, iera in locul acelui fromosă constituții ne dăde pacătul celu negru de la Balt'a-Limanu; a uită „Secolul“ ca in a. 1853 ne degradă pâna la dobitocă luându zalogu că pre nesce obiecte neinsuflețite; a uită „Secolul“ totă acestea noi nu putem crede. Scimus asemenea ca riu Lethe in care se sealdau in antichitate cei nenorociti de lasau memorii acolo, de uitau totă torturile si nenorocirile trecute, acelui riu nomai există, si prin urmare, Români tienă minte totu ce li s'a intemplat. Dera ce sa dicem? Pote in locul acelui riu Lethe, sa fie altu riu lucitoru cu unde de aur, in care sa se immoie patriotii că sa pierdă memorii torturilor tieri loru! Pote si riu Pactolul.

Dice „Secolul“: „Aleșandru este liberală, nedându nici unu semn de cucerire in politică sea. La acăstă, pre lângă cele ce s'a cetețu in jurnalistica, si din care amu reprobusu si noi in mai multe numere, si in Nr. 24; trecemu aci urmatru pasagiu din imparialulu jurnalul „Semanatoriu“:

„Jurnalele streine ne-au adus scirea ca in armă unei depesă telegrafice a consulului generale russesc din București, prin cari anuncia guvernatorul Odesei scirea respandita despre o concentrare de trupe russesci la hotarele noastre, guvernatorul Odesei desminte oficiale ună că acăstă. Pre de alta parte insa persoane sosite de la Galati spune ca pre marginea russescă a partiei de Basarabiă, inapoiata nouă prin tractul din 1856, se vedu sporiri insemnate de trupe, si ca lumea pro acolo se socotea spre dină unei invasions eminente!“

„Se pretinde apoi ca chiar in tiéra aru si veniti agenti cari culegu diverse informatii despre cantitatea recoltelor de sacara, orzu, ovesu, finu, s. c. l.“

Desnaționalisarea Bucovinei.

Unu germanu, carele fusese nainte de călăvani directorul la gimnasiul din Cernauti, dise odata

genu înainte-le turmele de boi si de berbeci pre cari le rapisera, si cari la sosirea loru, se imolau cu mile pentru festivale omerici ale taberei noilor. Attila.

Si mi se parea ca cerculu ravaglielor si alu incendiilor se lărgea neincetat, ca festivale succedau festivale, in vreme ce nouă Sparta asediata lucră si si năpte a-si imulti mijloacele de aperare, cerându-totoru orisnelor ajutorale pre cari le acceptă.

De odata, din căte patru punctele cardinali, vedîndu înaintându că unu colosal fluxu incaretu cu omeni armati, ce sosescu, cantându imnul victoriei. La acestu semnalu toti locuitorii eroicei cetăți apară pre remparturi, repetându in chorul canticul celor ce veneau sa-i mantue. Indată o suta de porti, pre de multu inchise, versara resboinici cetățieni cu sutele de mii. O batalia, precum n'au mai vedîntu ochii, tunete cum n'au mai auditu urechile, masacră precom n'au mai facutu uneltele de destructiune, facura sa se cutremure pamentul pâna in fundamentele sele.... Numai D-dieu aru putea spune cătă dură acestu uraganu fără asemenea; insa după ce se restabilă calmolu, cetatea cea mare nu mai era asediata decât de morți si de murindi, si pre cându imnele de multiamire resunau in templele sele, căte-va remasitie săngerate din legiōne cotropitorilor fugau spre Septentrione strigându, cuprinsi de terore:

„Vai nouă! ambitiunea omului fatală ne-a permis!“

Si acelă, pre care-lu numean omulu fatală, luându-le înainte la fuga, petrundea intr'un castelu la pragulu căruia se revedea fatia in fatia cu corona-pórta pre care inchise elu acă. „Ei bine, si disse, cu risul seu mephistophelicu, rōla norocului să intorsu. Unu popor de Marius a datu legiōnele noastre pamentul pre care pusesem ochii, si care le va pestră intrenșul in eternitate. S'a sfersită cu sistemele de omeniacă mine si ca d-ta. Noi amu fostu intunecculu, si lumina s'a facutu. Machevialismulu nostru s'a veduto. Poporele au ajunsu in verșnicia. Fii liberu; adio. Ceva nou se va intemplă in totă lumea.“

M'amă desceptat. Primele radie ale dilei splendide se jucau pre perdele, si mi se pară ca audu, că nisice eouri departate ale unui canticu de victoria si de mantuire!

Iată visulu! visulu este adesea complicele intuiaștu alu idealului; insa realitatea se ronducesc de partea positivului, de partea acelora cari cutedia sa dică: „fortă primă dreptulu.“

Acăstă a fostu, acăstă este, acăstă va fi... pre cătu timpu va fi pre placulu acelui dela care purcede totă imperiale, si care scie, cându si place, sa dea arbitrilor lumei, mari si teribile lectiuni.

Et nuno erudimini, qui judicatis terram!...

A. R.

Dupa „Tromp.“

in publicu: „limba germana debe sa sună de la lacul nordicu (Nordsee) până la marea negă.“ Aceștu germanisatoriu, carele nu facea nici un secret din misiunea sea și interita poporatiunea contră sea, fă dechiarat de germani de neapă pentru misiunea ce i se incredintă și trămisu din tiéra. În locul acestui adusera ei pre altul, carele posiede siretia de lupu. Dacă se chiama Wolf, e însă cunoscutu în tiéra și sub numele de „Gorgia“, chiar din cauza siretiei lui. În timpul mai nou însă începe să densul să se arată în publicu cându și cându și fără masca. Astă se facă cu stâruintia directorului Wolf în societate, cu directorul Korn, inspectorul Marek și fostul siefu alu tierei Myrbach, demonstratiunea contră grecoc-orientalilor și Bucovinei cu ocazia săntrei unui stegu pentru scolă gr. or. reală din Cernauti. Directorul Wolf intra chiar și în comitetul Nemtilor pentru alegerile de dietă și desvălu activitatea cea mai mare contră Romanilor. Elu staru ca profesorul Limberger, spre aprobarea antipatiei lui ce o arată el pururia contră Romanilor, se facă, cu ajutorul fostului siefu de tiéra Myrbach, inspectorul scolaru tienutulu, și apoi, spre a-i largi cerculu activității sale să a-lu indiestră cu o înriurătia mai mare, directorul la gimnasiul român din Sucivă. Nu numai ca Limberger nu pricpe nici o silabă romanesce, ci elu posiede și o artă deosebită de pedagogie pentru desnaționalizare. Unu exemplu: odată întrebă elu pre unu studinte din clasă a două gimnasiala „de ce națione e elu?“ Baetulu respunse ca e român. Limberger caută înse se-i demuștre din numele lui, carele se finesce pre — viciu, cumca nu e român pentru ca numele ce se finescă pre — viciu nu suntu române. Baetulu venindu a casa, istorisă cu destulare demonstratiunea ce i-o facă profesoriul seu. Deci unu omu cu o pedagogia ca acăstă e fără bună de directorul la gimnasiul român din Sucivă și de inspectorul pentru scoli de tiéra.

Debe se ne miram cum de nu se facă directoriu, inspectoriu și consiliariu de scolă și profesoriul de la gimnasiu din Cernauti, carele în a. 1868 propunendu în clasă a oplă statistică imperiului austriacu și venindu la pierderea provincelor italiane, dise ca „Austri'a se va desdaună prin o alta tiéra totu astă de fructuosa că și cele perduțe căci tiéra în vecinetea noastră (a Bucovinei) are unu pamentu fără grasu, carele încă nu e slabu prin cultura și viitorul Austriei și în Orient“ fără să cugete ca are înaintea sea și auditori români și li violédia simțimentulu. Dara multiemita ostenelei fostului siefu alu Bucovinei Myrbach, consiliele noastre scolare posiedu nume și persoane asemenei de ominose, spre exemplu: Alt, Woinarowicz, Limberger, Wolf, Fedkowicz, Horodinski, Mitkiewicz, Rakwicz, Klauser.

(Va urmă.)

Onorata Redactione! Tiliscă este ună dintre cele mai de frunte și mai inpopulate comune din Transilvania. Aceasta comuna numera aproape 3000 susțenți, în fruntea căror stau 3 preoți și unul dintre cei mai meritati notari comunali. Locuitorii acestei comune, după ce din îndemnul loru propriu și-au clăditu ună dintru cele mai pompoze scole in Trannia, au recunoscutu în fine și necesitatea imbunătățirii salarioru invetatoresci.

In urmă unui conclusu adus din partea comunei, în cointelegeră cu comitetul parochial conformu § 23 p. 2. din statut. org. se scrie unu concursu in colonele „Tel. Rom.“ reprobusu și in „Siebenb. Boten“, pentru doi invetatori cu câte unu salariu anuale de 300 fl. v. a. cuartiru liberu și lemne. Dupa espirarea acestui concursu adunându-se in dilele trecute tocmai că și în Selisce, comitetul parochial, dura nu sinodal, conformu § 7 p. 2. spre alegerea invetatorilor, cu care ocazie, său aratatu destolu de invederatu, precum ca stat. org. încă și pâna in diu'a de astădi este la multi și dintre preoți numai pre hârthia, nescindu densi nici chiară atâtă, sa arete comitetul parochial, cum ca competența alegerii invetatoresci nu sta in poterea comitetului parochial, ci a sinodului. Însă obstrahendu dela acăsta nesciintia, nu-mi potu intropă cum și din cari motive a potutu veni comitetul la aceea nefericita ideea de a micșora tocmai in diu'a alegerei, in contra conclusului comunei și in contra concursului scrisusu după lote formalitatile unu salariu dela 300 la

200 fl. v. a.? Au dora să temutu cineva că nefacându-se acăstă nu va putea reusi și unu preot de acolo că invetatoriu?

Asemenea nu sciu cum și pentru ce cu salariul remasă nemiesioratu de 300 fl. v. a. no s'a alesu unu clericu și gimnasio absoluto, fostu invetatoriu la scole normale, și de presinte alesu și intaritu și din partea Venerabilului consistoriu archiepiscopal de directoru totu la astfelu de scole, că invetatoriu dirigente; ci pre lângă totu stăru intă unoru dintre membrii comitetului, dar' nu și a preotimei, se alege in locul acestui că invetatoriu dirigente unu clericu numai cu 4 clase, ne mai fiindu nici chiară invetatoriu pâna in estiu.

Onore preotimei din Tiliscă pentru zelulu celu arata pentru înaintarea culturii poporului, carele cu puteri unite să stăruia la clădirea unui astfelu de edificiu mare (scole) pre cum e celu din Tiliscă, și la imbunătățirea salarioru invetatoresci.

Pre lângă totu acestea însă făcă creștinii nostri Tiliscani incredintă precum că zelulu ce lău arătat pentru crescerea tinerimii va fi recunoscuta și din partea Venerabilului consistoriu archiepiscopal, și ca înaltu același nu va admite întărire licitaționă făcute prin micsorarea unui salariu dela 300 la 200 v. a., precum nici alegerile făcute pentru ore și care interese private in contra statutului organicu.

Mai multe și mai dateate din tienutulu Seliscei cu alta ocazie.

Uou marginen.

Varietăți.

** (Mutiamita publica). Subscrisulu me aflu in placuta pusetiune a-mi exprimă multiamită publică pre stimabilor domni membri congresuali, precum și domnilor inteligenți din Orestia, cari binevoira a surge cu obolul patriotic a dloru spre ajutorarea mea intru continuarea studiilor gămnasiale. — Dnulu Ales. de Mocioni 1 fl., dlu Ioanu Fauru 1 fl., G. Ioanovicu 1 fl., St. Antonescu 1 fl., d. Candrea 1 fl., d. Andreeviciu 50 xr., d. Ardelenu 50 xr., d. Placiu 1 fl., d. n. Romanu; d. Ioanu Fasie 1 fl., d. Dringo 1 fl., d. N. Popa 1 fl., d. Hanea 1 fl., d. Vasileviciu 1 fl. d. Dr. Marie nescu 1 fl., d. Georgiu Popa 1 fl.

Sum'a 15 fl.,

pré stimabilor domni in Orestia: d. prot. N. Popoviciu 2 fl., d. prot. Pet. Valenu 1 fl., d. adv. Ig. Romay 2 fl., d. sen. I. Balomiri 1. fl., d. Ioanu Oros 1 fl., d. Mich. de Doho 1 fl., d. Cland. Vladu 1 fl., P. Corpade 1 fl., d. par. S. Trifonu 50 xr.

Avramu Armeanu.

Concursu.

La scolă populară română gr. or. din comună Hasiufaleu, protopresbiterul Palosiului, este de ocupat statinnea invetatoră, impreunata cu unu salariu anualu de 100 fl. v. a. care se scote prin rapartitie de la poporu, cu cuartiru liberu in localitatile scolei, și gradina pentru legumi de ajunsu. Din care salariu va ave invetatoriu și cumpără lemnele trebuințiose de incaldit, și a purta servitiulu de cantor.

Doritorii de a ocupa acăstă statinu au să fie clerici, și pedagogi absoluti, și a si trimite concursele loru instruite după prescrisele „Statutului Organicu“ Par. Adm. protop. Ioanu Gheaja ca parochului localu pâna la 29 Octobre a. c. st. v.

Hasiufala, 13 Octobre 1870.

(90—2) Comitetul parochialu.

Concursu.

Devenindu vacante statinile invetatoresci din următoarele comune, se scrie concursu pâna la 30 Oct. a. c. și anume:

1. Hegihu cu salariu 200 fl. v. a. cuartiru liberu și 2 orgii lemne.
2. Vamă-Buzeulni cu 80 fl. v. a. și cuartiru.
3. Doberleu cu 80 fl. v. a. și cuartiru.
4. Ozunu cu 80 fl. v. a. și cuartiru.
5. Magerusiu cu salariu 100 fl. v. a. și cuartiru.
6. Apată cu salariu 60 fl. v. a. și cuartiru.

Doritorii de a ocupa acăstă statinu să si tramita suplicele, cu atestatele scolare, ca au absolvatu cursulu pedag. și celu putinu gimnasiul inferioru.

Brasiovu in 15 Octobre 1870.

Ioanu Petricu.

(89—2) protopopu. și Inspectoru scol. district.

Concursu.

Devenindu vacante statinile invetatoresci din inspectoratul districtual gr. or. II-lea alu Geoaginului, se publică concursu pâna la 31 Octombrie a. c.

1. Almasiul mare cu salariu 120 fl. v. a. cuartiru și lemne.
2. Bacaintiu cu salariu 120 fl. v. a. cuartiru și lemne.
3. Balsia cu salariu 120 fl. v. a. cuartiru și lemne. Salariele acestea se plătesc pre anul scolasticu de 9 luni.

Doritorii de a ocupa vre-ună din acestea statinu au de a-si șterne petitunile cu documentele necesare la subscrisul pâna la terminulu prescriptu.

Secarămbu 12 Octombrie 1870.
Sabinu Pis o
87—3 Prot. gr-or. și inspectoru
Scolariu distr.

Concursu.

Devenindu vacante statină invetatoră in comună Scarisioră, se deschide concursu pâna in 24 Octombrie 1870 st. v. pre lângă urmatorele emoluminte.

Salarulu anualu 200 fl. v. a. Cuartiru și lemne căte voru si de lipsa.

Cei ce dorescă a concură pentru acestu postu au a tramite pâna la terminulu prescriptu la subscrisul pre lângă petitiumle loru, ca au absolvat teologia, s'au pedagogia attestat de botez, și moralitate și ca scie cărăbile bisericesci.

Scarisiör'a 28 Septembrie 1870.
Comitetul parochialu.
88—3 Ioanu Patitia
Protopopu.

Nr. 2442

civ.

Edictu.

Judecatoria districtuale a Fogarasului că foru reale a concesu cu resoluție dtn 19, Septembrie a. c. Nr. 2442 civ. vendiarea execuțiva a realităților lui Georgiu Helsdörfer, constatatorul din unu fenantu și pasiune sub Nr. topg. 5445, 5446, și 5447 comasale, cu o suprafață de 1 jugaru 44□ trase dejă in execuție, si pretiuite cu 120 fl. v. a. si ale lui Martinu Roth constatatorul din ună casa sub Nr. c. 268 și plementu lângă aceea sub nrri topg. 5624, 5625, 5626, asemenea comasale cu suprafață de 490 □ pretiuite judecatoresce cu 280 fl. v. a. totu aflatore pre teritoriul Brannului in comună Moeciul inferioră pentru acoperirea pretensiunii lui Nicolau Steriu din Brasiovu per 252 fl. v. a. s. c. — ceea ce se aduce prin acăstă din partea subscrisului la cunoștința publică, cu adaugere, ca spre scopul acestă se desfă dōre termine pre 10-lea Decembrie a. c. și pre 10-lea Ianuarie 1871 c. n., totu de ună diminuță la 10 ore, la faciă locului in comună Moeciul inferioră, la cari se voru licită realitate descrise sub urmatorele condiții:

1. Mai intăiu se voru vinde realitățile lui Georgiu Helsdörfer strigându-se la olalta cu valoarea pretiului de 120 fl. v. a. si neacoperinduse pretensiunea, se va pasi si la vendiarea realităților lui Martinu Roth cari ascemea se voru strigă la olalta cu pretiului estimarei de 280 fl. v. a.

2. Realitățile numite se voru vinde la terminulu intăiu cu valoarea de pretiuire, ieră la alu doilea terminu și sub pretiu.

3. Fie-care licitanță are a depune ca vadiu 10% din pretiulu strigării la māna comisariului judecatorescu.

4. Pretiulu compararei are a se depune pre diuțate indata după finitulu licitanței la māna comisariului judecatorescu ieră ceealaltă diuțate in 14 dile.

Condiționile mai de aproape se potu vedē la judecatoria singulare in Zernesci.

Totu de odata se provoca toti aceiă, cari credu a avé vre-ună dreptu de proprietate ori altu dreptu, să drepturi de prioritate asupra acestor realități, că se-si prezentează acțiunile loru de reclamatiune in 15 dile dela diu'a din urma a publicării edictului la subscrisul, ca la din contra neimpedescându acele cursulu execuției se voru avisă numai la superpusulu ce va rămâne din sumă de vendiare.

Zernesci in 29 Octombrie 1870.
Penciu
(91—1) Jude sing. că comis. judecat.

Burs'a de Vien'a.

Din 26 Oct. (7 Nov. 1870)
Metalicele 5% 59 Act. de creditu 255 70
Imprumut. nat. 5% 67 60 Argintulu 120
Actiile de banca 729 Galbinulu 5 78